

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Leto dni nove Avstrije.

Prihodnji teden bo na prvi maj minulo leto dni, odkar je v veljavi nova ustava. Tedaj smo zapisali besede: Ne toliko za novo državno organizacijo in njene oblike gre, marveč za duha, ki bo vladal v njej in jo izoblikoval. Po vseh dosedanjih izjavah voditeljev države bo to katoliški duh. Kot katoličani zato pozdravljamo pričetek nove Avstrije. Zavedamo se dobro, da mora taisti katoliški duh pravice, če naj je razvoj dosleden, prokniti tudi v narodnostna vprašanja. — Letošnja prva obletnica bo povod lepim svečanostim, ki naj poživijo in utrdijo misel družine avstrijskih državljanov. Obletnica bo hkrati dan, ko se bodo mnogi zadovoljni lahko obračali nazaj na uspehe svojega napora in zrlí naprej v nove naloge, ki jih čakajo. Tudi mi se hočemo na obletnico avstrijske ustave obrniti nazaj na minulo leto in zreti uspehe in neuspehe naših upov.

Do danes upamo in še vedno samo upamo na pravico, ki naj jo nam dodeli nova država. Zvezna ustava nas je v tem pogledu pred letom razočarala, ker smo brali v njej samo stare obveznosti napram manjšinam, izvirajoče iz mirovne pogodbe. Razočarala je pozneje deželna ustava, ki se je k vprašanju slovenske manjšine v deželi zadovoljila z enim samim, docela nejasnim stavkom. Kljub prvemu in drugemu pa nismo krenili s pota, kot ga nam narekuje naša pamet in naše srce. Še v maju lanskega leta se je naša Kmečka zveza izjavila, da se pridruži enotni deželni kmečki organizaciji, tudi naši obrtniki so se brez oklevanja pridružili stanovski organizaciji obrtnikov. V žalostnih julijskih dneh, ko je na Dunaju izkraval kancler dr. Dollfuss, smo v strnjeni vrsti kot en mož stali na strani države in tako jasno dokazali, kako je z našo državljansko zvestobo. Ko se je v naslednjih mesecih pričevalo prvo življenje v novih ustanovljenih stanovskih organizacijah in se je v deželi razgibala organizacija domovinske fronte, nismo bili mi Slovenci nikjer saboterji, motilci ali rušilci, vsepovsod smo bili pripravljeni na sodelovanje. Danes torej z vso odločnostjo smemo zavračati očitke, naj pridejo sedaj od katerekoli strani, češ da nismo polno vršili svoje dolžnosti do države in ji dali, kar ji gre.

Kako je ob obletnici nove ustave z našimi zahtevami, ki jih stavljamo državi in njenim novim organizacijam? Koliko je tod še nejasnosti, oklevanja, sumničenja! Tako smo n. pr. do danes celo še brez naše slovenske priloge glasili kmečke stanovske organizacije. Nič še ni storjenega v pogledu našega šolstva. Poedine članke v katoliškem nemškem časopisju šele beremo in poedine izjave več ali manj merodajnih oseb v deželi čujemo, da je končno treba se resno lotiti rešitve manjšinskega vprašanja v deželi.

Pač, nekaj smo dosegli. Kancler sam nam je zastavil za naše narodne zahteve svojo besedo o priliki svojega bivanja v Celovcu. Ta izjava je opravičila naše zaupanje in naše sodelovanje na zgradbi nove države. Dobro se zavedamo, da nam jo je dal prvi sin avstrijskega ljudstva. In vemo tudi, da državni voditelji izlaska ne prelozmijo svojih obljub, posebno še, če so načelnega značaja kot je to obljuba nove manjšinske politike v deželi. Iz raznih pojavov in znakov izza najnovejše dobe se danes v naših vrstah poraja upanje, da naša vera ni bila zaman in da se res bliža doba, ko se bo narod smel oddahnuti ob večjih pravicah. Mnogim krogom v deželi je danes na tem, da se uredi vprašanje enakopravnosti manjšine in manjšini zagotovi nemoten kulturni razvoj.

Nikakor slučajno se vse to dogaja v času, ko je doseglo raznarodovanje v naših vrstah svoj višek. Tekom zadnjega desetletja je naša šola dovršila

svojo nalogo; naši otroci so danes domala vsi analfabeti slovenske pisave in slovenskega govora. Uradno šteje je izfabriciralo iz dobrih 80.000 koroških Slovencev le še neznatno peščico partisočev. In kaj ji dovršila dežela s svojimi ustanovami, uradi in organizacijami, to dopolnjuje danes silna gospodarska stiska našega ljudstva, ki predpostavlja borbo za goli gmotni obstoj vsem ostalim živlenskimi vprašanjem. Tako se danes odigrava osemdesetletna narodna borba slovenske Koroške, započeta od našega očeta Andreja Einspielerja, kakor se je pričela: z zaupanjem v

vlado in državo, kateri pripadamo. Ostane le še vprašanje: Kaj, če bo slovensko ljudstvo Koroške ukanjeno tudi za to svoje zaupanje? Kaj, če postane nova ustava z lepim uvodom „V imenu Boga vsemogočnega“ po vseh svojih posledicah grobokop slovenstva na Koroškem? Kaj, če ne bodo obveliale niti kanclerjeve besede o pravici zatiranemu narodu? Omne peccatum contra nationes ulcistitur in mundo, pravi Alfonz Ligvorski. In mi dodajamo: narod, tiran v obup, sam maščuje grehe, ki so jih storili drugi nad njim. Kako, potem ni več težko razumeti. —kor.

V evropskem kotlu se kuha naprej.

Črni dan za Nemčijo.

Takoj po sestanku zastopnikov Anglije, Francije in Italije v Stresi se je vršilo zasedanje Sveta zveze narodov v Ženevi. Na zasedanju je Francija vložila oster protest proti enostranski kršitvi mirovni pogodbe. Ost protesta je bila naperjena seve proti Nemčiji. Proti vsemu pričakovanju so se vse v Svetu zveze narodov zastopane države, ne izvzemši Poljske, soglasno izjavile solidarnost s protestom, le Danska se je odtegnila glasovanju. Določen je bil poseben odbor za proučevanje ukrepov, ki naj v bodoče onemogočijo enostranske kršitve mednarodnih pogodb. Enoglasna obsodba Nemčije je izzvala v Berlinu najostrejšo kritiko, ki se obrača predvsem proti Rusiji in Poljski. Nemčija je vložila pri velesilah protest, izjavila, da je s tem njena vrnitev v Ženevo nemogoča, ter pripravlja nova presenečenja. Pri vsem upa na pomoč Anglije, ki ji ostra obsodba v Ženevi tudi ni povšeči.

Ali se v Podonavju končno jasni?

Avstrijski zunanji minister se je v Ženevi razgovarjal z zastopniki mnogih držav o predstoječi konferenci v Rimu, ki naj dovede do sporazuma v Podonavju. Politični korespondenci je poročal: Za varnostno pogodbo v srednji Evropi, s katero se po razgovoru Lavala z Mussolinijem bavijo vse srednjeevropske države, vlada pri vseh zain-

teresiranih državah resna volja jo uresničiti. Mussolinijeva pobuda, naj se pogovor med v poštev prihajajočimi državami vrši v Rimu, je našla dober odmev in začele so se že potrebne predpriprave. V posebni točki so zastopniki velesil na zadnji konferenci v Stresi sklenili, da se z vstopom Avstrije v varnostni pakt slednji prizna polna vojaška enakopravnost. Ta enakopravnost stopi v veljavo takoj, čim uspe rimska konferenca.

V istem smislu sta se k podonavskemu vprašanju izjavila predsednik Male zveze Titulescu in minister Beneš. Titulescu je po seji Male zveze poročal, da prevladuje med temi državami prepričanje, da bo srednjeevropski varnostni pakt v najkrajšem času izgotovljen in preložen vsem prizadetim državam v pretres. Pogajanja za pogodbo potekajo hitro in ugodno. Dr. Beneš pa je izjavil ženevskemu dopisniku Reichspošte: V Stresi je bila sklenjena enotna angleško-francosko-italijanska fronta za ohranitev evropskega miru. Slednja ustvarja za vse države nov položaj in mora tudi v Podonavju dovesti do novega sodelovanja. Sicer je na poti še marsikaka ovira, vendar je želja po varnosti in miru močna dovolj, da konsolidira tudi ta del Evrope.

Izgleda, da je nemški samolastni korak pospešil razvoj dogodkov v Evropi. V senci nemških bajonetov in pikelhavb se morda Evropa vendarle le znajde.

Vojaška moč Nemčije. Listi poročajo številke nemške oborožitve. Nemčija šteje danes 3700 vojaških letal, število pa se lahko takoj poveča na 16.000. Stoječa armada šteje 900.000 mož, pri tem niso vštete napadalne čete, črna policija i. dr., katerih je več sto tisoč. Mornarica šteje okrog 100 ladij, izvežbanih mornarjev pa ima Nemčija 22.600.

Volitve v Jugoslaviji. Dne 5. maja se vršijo v Jugoslaviji volitve v državno skupščino. Po dosedanjih vesteh bo vloženi 6 list in sicer: državna lista predsednika vlade Bogoljuba Jevtiča, lista Jugoslovanske narodne stranke pod vodstvom S. Hodžere, jugoslovanski socialisti pod vodstvom Živka Topaloviča, opozicija pod vodstvom Hrvata dr. Mačka, jugoslovansko narodno gibanje „Zbor“ pod vodstvom Dimitrija Ljotiča in menda še neka šesta lista. Volilni boj je v polnem razmahu, za izid volitev vlada v državi že danes veliko zanimanje.

Na Dunaju bodo zborovali v maju Panevropejci. 1. maja bo otvorjen na Dunaju vseevropski kongres, ki bo trajal 3 dni. Cilji tega mirovnega po-

kreta so enakopravnost, varnost in neodvisnost držav, posebno evropsko raziščišče za urejevanje sporov med narodi, evropska carinska zveza, skupen evropski denar, spoštovanje narodnih kultur in zaščita narodnih ter verskih manjšin.

Kaj se dogaja v Bolgariji? Vlada je pred prazniki odredila aretacijo voditeljev vseh bivših strank in več oficirjev ter bivših ministrskih predsednikov Georgijeva in Cankova. Vest o aretaciji se je bliskoma razširila po Sofiji in izzvala demonstracije velike množice za aretirance. Demonstracije so se nadaljevale tudi na voznji v Burgas, kamor je vlada odvedla aretirance. Dan navrh pa je vlada sama odstopila.

Vatikansko glasilo svari pred Rusijo. „Osservatore Romano“, glasilo Vatikana, svari pred Rusijo, češ medtem ko Litvinov govori v Ženevi uglajen jezik diplomatov in medtem ko hodijo tudi drugi ruski diplomati nova pota, je bil sovjetski vojaški proračun že štirikratno zvišan. Bojni pohod sovjetov je opravičil nemško oboroževanje ter zblížal Rusijo z Francijo in Malo zvezo. Na evropskem odru je nov tekmovalc, katerega politika lahko postane za Evropo opasna.

„Zwangsverwaltung.“

Splošna gospodarska kriza zadnjih let, ki je predvsem posledica liberalnega gospodarskega reda, v katerem je bila dana neomejena možnost posameznikov, da se uveljavijo na račun šibkejših in manj sposobnih, slabše organiziranih ali sploh neorganiziranih, je dovela do današnjega gospodarskega položaja. V tem položaju so šibkejši sloji prispeli preko možnosti, da se iz lastnih moči dvignejo zopet na stopnjo gospodarske samostojnosti in nadaljnega obstoja. Ti gospodarsko najšibkejši sloji so predvsem kmetje, delavci in manjši obrtniki. Posamezne države so spoznale nevarnost takega stanja in so posegle vmes s svojim državnim ugledom in močjo, da zaščitijo gospodarsko najbolj prizadete pred gotovo propastjo. Zelo različne so poti, po katerih skušajo posamezne vlade doseči svoj cilj. Jugoslavija je izdala poseben zakon o zaščiti kmeta, ki naj bi mu omogočil odplačevanje dolgov po gotovem ključu odplačevanja v malih, razmeram primernih obrokih. Tudi višina obresti je bila znižana do najvišjega odstotka ($2\frac{1}{2}\%$ — $4\frac{1}{2}\%$). Nemčija je skušala rešiti nalogo tako, da je kmečke dolgove sorazmerno porazdelila na vse kmete, torej da pomagajo tudi doslej nezadolženi kmetje odplačevati dolgovne preveč zadolženim. Nas predvsem zanima, kako se je tega problema lotila naša vlada.

Z namenom, da zaščiti kmeta pred izsiljevanjem posameznih brezobzirnih upnikov, je stavila zadolžena gospodarstva pod prisilno upravo (Zwangsverwaltung). Ker pa je v pretežnih primerih ravno država glavni upnik na neplačanih davkih, je s tem načinom zaščite zaenkrat krit predvsem interes tega upnika. V javnem interesu je gotovo na mestu, da opozorimo na nekatere najvažnejše napake, ki so se pojavile pri izvajanju te vrste zaščite.

Predvsem je treba ugotoviti, da vpliva neugodno na razpoloženje ljudstva dejstvo, da so od oblasti postavljeni upravitelji (Zwangsverwalter) navadno ljudje, ki so o kmečkih razmerah le malo ali sploh nič podkovani. Često so to osebe, ki so same svoje premoženje zapravile. Znan nam je iz našega dela dežele primer, da je nekdo prisilni upravitelj 28 (osemindvajset) gospodarstev. In ta mož prej ni bil zmožen rešiti niti svojega gospodarstva. Tudi odločitev, komu naj se naprti prisilna uprava, je podvržena skoro izključno samovolji lokalnih oblasti, ki brez temeljitega študija položaja ne morejo biti v stanu nepristransko odločiti, kje je prisilna uprava zares upravičena. Zaradi nesposobnosti in nerazumevanja prisilnih upraviteljev le prepogosto občutno trpi gospodarstvo prizadetih, da padajo v svoji bedi vedno

globlje, namesto da bi jim bilo pomagano. To gotovo ni in ne more biti v interesu države.

Zelo bi bilo potrebno v bodoče — če ni mogoče najti nobene boljše rešitve kočljivega vprašanja — vpoštovati sledeče: Predno se vpostavi prisilna uprava, naj odgovorna oblast zasliši prizadeto stranko, da se prepriča o upravičenosti tega postopka. Če gospodar ni sam zakrivil zadolžitve, naj bi se vpoštevala njegova dobra volja zadostiti svojim dolžnostim; in naj bi se mu ne odvzela še tista bora inicijativa, ki ga je doslej rešila pred popolnim propadom in obupom.

Prisilna uprava se mora poveriti ljudem, ki so s svojim osebnim poštenjem, s svojo sposobnostjo in s svojim poznanjem razmer ne budijo v prizadetih izrazitega odpora. Z drugimi besedami: prisilno upravo na kmetih naj prevzamejo kmetje, ki so dobri gospodarji in poznajo težkoče in ustroj kmečkega življenja. Pri vsem tem pa mora biti vodilo, da prisilna uprava prizadetemu ne dela še posebnih stroškov. Nerazumljiva in neumestna je namreč pomoč, ki naprti zadolženemu kmetu nov izdatek, od katerega nima nobene gospodarske koristi. — Vprašanje prisilne uprave je pretežno, da bi se moglo rešiti s kratkim člankom, vendar naj te pripombe pripomorejo k resničnemu zboljšanju položaja.

J. N.

DOMAČE NOVICE

Umrl je pastir...

Prežalostno so zadelo na veliko sredo zvonovi po pliberški fari: naš oče, dobri naš dekan so nas zapustili. Osirota plača gmajna za svojim vzornim svečnikom. Mesto in podeželje, fara in številne podružnice, vse čuti, da je izgubilo moža, velikega v delu, še večjega v trpljenju, največjega pa v ljubezni.

Blagopokojni dekan Jože Hribar je bil pravi apostol dušnopastirske ljubezni. Kolikokrat je v svojem šestnajstletnem dekanovanju v Pliberku kljub neurju in snežnim metežem pohitel v najbolj oddaljene podružnice, ako je le slutil kako ovčico v nevarnosti!

„Jaz sem dobri pastir in poznam svoje ovce in moje ovce mene, kakor mene pozna Oče in jaz poznam Očeta,“ to je bila tista gonilna skrivnost, iz katere je črpal pokojni vse svoje življenske sile, svoj idealizem, svojo obče znano potrpežljivost in svojo naravnost vzorno ljubezen do svojih ovčic. Vse je ljubil in skušal zbrati v svoji čredi, vse svoje je poznal do skrajnih meja pliberške fare ob pobožjih Pece in tja do planinske Šmarjete,

„Pa vzemi ti, Tinka.“

„Nečem.“

Odtegnila je roko in jo je skrila za hrbtom. Nande je nehal iskati. Pogledal ji je z velikim, začudenim pogledom.

„Res ne marata, kaj?“

„Ne!“

„Pa bi jih dali meni? Vesta, na kartici za hranilnico mi manjkata zadnji dve znamki. Tako ji kupim jutri in vložim.“

„Imej! — Imej, Nande! Ne marave.“

Nande je iskal še ostale.

„Pa vama kaj naredim zato“ — je govoril veselo vznemirjen, nagjen povsem do tal. „Moža iz snega morda? Sredi dvorišča! Velikega, večjega nego je Andrej!“

„Naredi, Nande...“

„Veš, Nande, morda nama poveš kako povest.“

„O palčkih?“

„Dobro. Ali o materi in o bolnem detetu.“

„Povem, seve!“

„In za te prazne storijce mu dasta toliko denarja“ — se je razjezila dekla Anka. — „Za en krajcar vama pove deset takih lažljivih storijc — ta skopuh.“

Kakor sveča je stal Nande hipoma sredi kuhinje.

„Ti? Ti — kaj pa hočeš? Kdo pa je postajal preteklo noč pod tvojim oknom, ha? Ali ni bil to Sršenov hlapec, kaj? — Zato spiš po dnevu ob delu...“

Anki je zdrsil krožnik iz rok. Tiho je postalo v kuhinji, le pečenka je prasketala v ponvi. Vseh oči so se obrnile v obledelo deklo.

„Vilma, Tinka — v sobo!“

Katra ji je prišla za roke in ji je vedla iz kuhinje. Še resnejše, če bledejšje je bilo staro njeno

kamor je tako rad zahajal, dokler so mu dopuščale telesne moči.

Bil je rajni dekan pač sam s kmetov, doma v Mohličah, zato je bil in ostal zvest samonikli kmečki priprostosti, zato njegova velika, nikdar pojemajoča ljubezen do trpečega stanu. Še nekdo občuti prerani odhod svojega Očeta. Naša mladina. Kako jo je ljubil! Z vso vnemo se je je oklenil kot mlad 25leten kaplan, ko je prvič pastiroval v Pliberku ob strani dekana dr. Sommerja. Šestnajst let, najrodovitnejši čas svoje moške dobe, je kot profesor žrtvoval v Beljaku svoji ljubljeni mladini. Ne samo umsko jo je seznanjal z resnicami naše sv. vere, s svojim vzgledom je v topli besedi razgrinjal skrivnost božjega otroštva. In mladi rod ga je razumel in vzljubil z otroško vdanostjo. In ko je v svojem 66. letu zaključil bogato zemeljsko setev, mu polaga naš narod in hvaležnosti in spoštovanju venec na gomilo.

Križ je bil delež njegovega življenja: križ njegova mladost, križ njegova moška leta, kruto težki križ njegovo sladko breme v starosti. Zato mu je nebeški Oče naklonil milost, da je umrl v tednu Gospodovega trpljenja. Na veliki petek so ga polagali v grob in vsadili vanj križ — spomin na sv. križ na Golgoti.

Še eno prošnjo čujemo iz groba: „Matere naše, slovenski očetje, dajte, vzgojite nam dobrih svetih duhovnikov, ki bodo širili božje kraljestvo med svojim narodom in izpolnili vrzeli zadnjega desetletja!“ — To je dekanova zapuščina, njegova zadnja volja.

Naj dekanu Jožefu Hribarju sveti velikonočna luč!

Beležimo brez pripombe. Na svoječasno našo opazko k protislovenskim izpadom nekega nemškega gospoda o priliki ustanovitve Jung-Vaterlanda na Bistrici v Rožu odgovarja nepodpisano v „Freie Stimmen“ z dne 17. t. m.: Nobeden Slovenec ni prisostvoval temu zborovanju. In nam ni mar njihova navzočnost, ker se nočemo družiti z veleizdajci, ki hodijo po nasvete v Ljubljano, da demovinizveste za hrptom napadajo. (!) Za nas člane Heimatschutza je merodajna poštena volja sodelovanja na državni obnovi, ne pa zahrbtnost mož, ki se skrivajo za rdeč-belordečim trakom. (Sledijo osebni napadi prostaškega načina, nakar dopis zaključijo:) Ne nosimo zastoj imena članov Heimatschutza. — V Kamnu se je nedavno vršilo zborovanje Heimatschutza. Na zborovanju je govoril tudi znani g. Taurer iz Dobrole vasi. Iz dopisa, ki ga je imenovani poslal Kärnt. Tagblattu, posnemamo sledeči izvleček: Za glasovalno ozemlje je treba pokoja. Stari prepir med pristaši

lice, ko se je vrnila in je stala spet sključena ob ognjišču.

„Kako žalostno je v naši hiši!“

Solze so ji lesketale v medih očeh, skrbi in žalosti je bilo polno srce. Zakaj videla je, kako malo jih je na Trati, ki bi ljubili Trato in bi delali za njo v ljubezni in požrtvovalno. Videla je, kako stopajo na stranpot duše, izročene njeni skrbi, a je čutila, da jih ne more držati nazaj od prepada.

XII.

Kdo vstane, prijatelj ali nasprotnik, star ali mlad, izkušen že mnogo v življenju, v veselju in v žalosti, ali šele stopajoč iz vedno vedre pomladi, same cvetoče radosti polne, v zdaj solčno zdaj oblačno življenje — kdo vstane in reče z mogočno, prepričano in prepričevalno besedo: „Ne!“ — če vprašamo naglas: Kje je dom najlepše radosti? Ali ne v srcu otroškem? — Kje sije veselja solnce najbolj jasno, najbolj neskajljeno? Ali ne iz čistega, neskajljenega angelskega očesa otroškega? — Kdo vstane in zakliče glasno, brez dvomov in brez prikritega hinavstva: „Ne!“ — če vprašamo spet: Kje je za tem otroškim veseljem vir in dom in zavetje največje radosti, — najblažje sladkosti? Ali ne v srcu materinem, ljubečem in hrepenečem, ko se ji izpolni ob lepem, blagoslovljenem dnevu njeno hrepenenje, in gleda iz oči v oči najdražjemu, krvi od svoje krvi, življenju od svojega življenja?

Ne vstane nihče, nihče ne ugovarja?

A če vstane kdo vsaj v tistem, napol jasnem dvomu — na Trato bi naj šel na sveti post, na sveti večer, v hišo Dolinarjevo bi naj šel onstran ceste, in resnično, ves dvom bi izginil v hipu, izbrisan iz srca brez sledu in brez spomina kakor napol pričete sanje, ko se zbudi sanjalec iz njih nenadoma in se jih ne spominja povsem nič več.

(Dalje sledi.)

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(26. nadaljevanje.)

Deklica, zajemajoča vodo iz velikega škafa ob durih, se je nasmehnila zamišljeno.

„Kaj vem jaz! Teta Katra pravijo, da stričeva obleka. Anka misli, da svilnate rute.“

Nande je pomiril za hip z neprijaznim pogledom deklo Anko, pomivajočo krožnike. Zaničljivo je zamahnil z roko.

„Anka in njene svilnate rute!“

Po stopnicah sta pribežali Vilma in Tinka.

„Kaj ne ostaneta gori!“

„Naj bodeve tukaj, teta“ — je prosila na videz nevoljno Katro mala Tinka.

„Bojive se strica, teta!“

Vilma se je stresla pri spominu na mastno, vlažno roko, ki jo je božal z njo stric.

Nande, ki se je zanimal za vse, je pogledal začudeno.

„Bojši se?“

„Ne maram tudi denarja.“

Vilma je razprostrla na široko vseh pet prstov; tja po tleh so se razsuli krajcarji.

„Tudi jaz jih nočem.“

Po tleh, na vse strani so se zakotljali tudi krajcarji Tinkini.

Nande se je pripognil naglo in je iskal.

„Kako sta čudni! Razjezil bi se človek nad vama... Tukaj je eden... tukaj drugi... Na, Vilma!“

„Ne maram.“

Jugoslavije in domovinizvestimi naj se ne poživlja s pomočjo Sturmscharen. (!) Kateri Slovencev noče k Heimatschutzu, naj deluje v domovinski fronti. G. Taurer je h koncu navzoče pozval, naj agitirajo med Slovenci za Heimatschutz in naj jih ne vprašujejo, kaj so bili prej, marveč če so voljni biti dobri Avstrijci. Nemci in Slovenci, ki ljubijo svojo domovino, slišijo skupaj in se morajo skupno boriti za svobodno krščansko Avstrijo.

Predrnost. (Korte.) Na križišču cest v Korte in v Plesniški graben je bila vzdana spominska plošča s slovenskim napisom in datumom, ko je bila dograjena cesta z Obirskega v Korte. Nedavno pa je nek predrneš ustrelil v podobo angela varuha in jo poškodoval. Čudni in res drzni ljudje, katerim je še ta lepa, nedolžna podoba napoti.

„Zwangsverwalter.“ Vedno pogosteje srečujemo danes to besedo. Nemška je in pomeni prisilnega upravitelja, ki naj zavoženo gospodarstvo zopet utiri in odplača obveznosti, ki jih tirjajo upniki, najčešče pa država vsled zaostalih davkov. Iz mnogih prilik je znano, da določeni upravitelji niso vedno izraziti gospodarji, ki bi zamogli rešiti mrtva gospodarstva. Resnica je, da so mnogokrat dolžniki sami krivi svojih težkoč, niso pa brez krivde tudi upniki, ki so svoječasno posojali z golim upanjem na bodočnost. Na Češkem menda so nedavno ustanovili nekako zvezo dolžnikov, ki svoje člane ob njihovi resni volji za poboljšanje ščiti pred preostriimi sodnijskimi ukrepi. Ta misel se nam zdi posrečena, ker je v stanu rešiti vsaj najboljše družine preteče bede. Vsekakor pa je vsaj jamstvo, da je prisilno upravljanje posestev vestno in strogo pravično.

Sele. (Rudokopi.) Kdo bi bil pred leti mislil, da bo zdaj na nas pritisnila taka kriza! V Selah jo čuti kot še bolj kot ostali deli občine. Kraj je še posebno hribovit, polja manj in slabo rodovitna, vožnja težavnejša. Lani so bili Kočani vsled razdrtih potov in ceste celo leto odrezani od sveta, ni bilo ne vožnje ne dela in tako niti bornega zasluzka. Ubogi kočarji so se ponujali za delo na razdrti cesti, a sprejeti so bili le taki, katerim bi drugače morali dati brezposelno podporo. Letos pa se je prikazala majhna zvezda upanja, da se morda otvori novo delo. Že v davnih letih so v naših hribih kopal rudno, na kar nas še spominja „Plavž“ v Čevhovem grabnu in „Smelc“ na Zvrhnjem Kotu. Pred leti se je lotil obirski Bistričnik iskanja rude na Mikovem gruntu, pa mu je prezgodaj zmanjkalo sape v žepu. Pa bi se menda le dobila ruda in sicer svinčena na Mikovem, srebrna pa v Malejevi planini. Zanimanje zanjo še ni popolnoma ugasnilo. Pozno jeseni je tu hodil neki rudarski inženjer iz Leobna in odnesel nekaj rudnine v preizkuševalnico ter obljubil, da bodo sedaj vigredi z aparatii preiskovali, kako močna je rudninska žila. Če preiskava pokaže ugoden izid in se potem prične s kopanjem, se obeta tudi domačinom delo in zaslužek in potem bo v Selah zopet lažje živeti. Bog daj!

Šmarjeta v Rožu. Neizprosna smrt je zahtevala pri Cicovniku v Trebljenju v kratkem času dvoje življenj. 26. februarja t. l. je bila odpoklicana v večnost gospodinja Marija Serajnik, 12. aprila pa je smrt prišla po njenega moža Matevža Serajnika. Da je taka žalostna vest ganila zelo veliko ljudi prav globoko, je umevno, kajti hči, ki zdaj prevzame posestvo, je še mlada in je ostala sama. Obilna udeležba pri pogrebu obeh pokojnih je lep dokaz za to, da sta si pridobila veliko prijateljev.

— Mrtvaški zvon pa je še enemu naših bratov naznanil delopust, Tomažu Poganiču, pd. Šušniku na Vrhu. Zelo visoko starost 90 let je rajni dosegel. Pokojni posestnik omenjene kmetije je bil zvest in pošten delavec v svojem zemeljskem poklicu, pa tudi svojega nebeškega poklica ni pozabil. 62 let je bil gospodar hiše. Z njim izgubimo tudi neustrašenega narodnjaka, ljubil je svoj narod in mu bil zvest do smrti. Vsi naj počivajo v miru!

Loga vas. (Smrt dveh mladeničev.) V soboto 13. t. m. smo spremljali na zadnji poti komaj 23-letnega Jozeja Aichholzerja, pd. Kušternikovega. Minulo nedeljo je bil še na prireditvi in razstavi gospodinjstva tečaja. Trpel je na božjasti in ni mu mogla pomagati nobena zdravniška veda. Njegovi tovariši so mu podarili v spomin lep venec. Domači pevci so mu zapeli na domu in ob grobu, prijatelji godbeniki pa zasvirali žalni komad. — V četrtek 18. t. m. pa so pripeljali domov v Logo vas truplo 24letnega Jakoba Jeliča. Rajni je bil pri pomožni straži in ga je zgrabil na humberškem mostu vlak ter poškodoval, da so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel. Imel je lep in časten pogreb. Kušternikovi in Jeličevi dru-

žini izrekamo toplo sočutje, pokojnima želimo večni mir!

Sele. (Pogreb.) Izredno veliko ljudi, domačinov in Šmarječanov, je v petek 12. aprila spremilo na pokopališče Gašperja Ogrisa, bivšega drvarja, ki ga je v 66. letu strgala iz družinskega kroga večletna naduha. Požarna bramba iz Freibacha, vojni tovariši, godba in pevski zbor z žalostinko so rajnemu izkazali zadnjo čast. Naj počiva v miru!

Drobiž: Na Dunaju je sodišče obsodilo 20 članov razpuščenega Schutzbunda na skupno 130 let. — Sredi aprila so našli v deželi 13.661 brezposelnih, od teh uživa podporo 13.442. — Občina Slov. Plajberk je imenovala kanclerja dr. Schuschnigga in vicekanclerja Štarhemberga za častna občana. — Upokojen je nadučitelj na Brnci A. Woschitz. — 11. aprila so v Podkrnosu pokopali starega Hofsteterja iz Sela pri Žrelcu. Pred leti ja zašel v roke brezvestnemu posredovalcu kreditov in prišel ob posestvo. Ko je bila izdražena hiša, se je mladi sin vrgel na zemljo in je ni hotel zapustiti, dokler ga niso odnesli. Družina je nato morala prositi za streho sosedu. Res obsodbe vredno izžemanje presprostih ljudi! — 20 letni Jože Begusch v Svečah se je v gozdu težko ponesrečil, da so ga morali prepeljati v celovško bolnico. — Izšel je dež. zakon, ki predpisuje davek 5,— S na kolesa. Izvzeta so po zakonu kolesa, ki se rabijo v podjetjih države, dežeie ali občin. Tekom 6 tednov je kolesa prijaviti občinskemu uradu in plačati davek, zakar izstavi urad davčno potrdilo in pritrudi na kolo posebno znamko. Kdor davka ne plača, bo kaznovan s tri- do desetkratno njegovo svoto.

NAŠA PROSVETA

Slava devetkrat križani!

Svoječasni poziv Prosvetne zveze, naj društva uvajajo slovenske jezikovne tečaje, najde vedno več odmeva. V dokaj društvih že vodijo naši fantje ali dekleta svoje male brate in sestre v slovenski pisavi in govoricu. Ganljivo naravnost je vsepovsod zanimanje malih za tovrstni slovenski pouk, ki ga mali nikakor ne občutijo kot breme, je kot samoobsebi umevno potrebo. Seve ne vodijo teh tečajev njihovi voditelji nikakor po predpisih modernega jezikouka, marveč po metodi, ki se pač njim in njihovim zdi najprimernejša. Pa kako bi taki tečaji tudi ob preprostemu vodstvu ne uspevali, če prinašajo h tečajem otroci, kar je za šolo najpotrebnejše, veselje, in učitelji pa, kar je za uk najučinkovitejše, življenje? Ob osmih naših slovenskih jezikovnih tečajih smemo danes s ponosom vnovič povdariti:

Slovenska beseda je na Koroškem doma, v srcih naših najmanjših živi neutešljiva želja po dobrem in izdatnem obvladanju slovenske matere govorice. Kje na svetu je še narod, ki bi ob večdesetletnih nedostatih in skrajni pomanjkljivosti pouka materinščine v ljudskih šolah ohranil v sebi še toliko odpornosti, da tako izrazito dokazuje svojo neomajano težnjo po pravici v javnih šolah; s tem, da kljub tisočeri drugi brigi sam, gnan od ljubezni do svete matere besede, prevzema pouk svoje dece v lastni govoricu!

O materi velikega našega rojaka Antona Janežiča pripovedujejo, da je prebdeła s sinom cele dolge noči ob slovenskih knjigah. Sama neuka in nešolana se je ob skrajni marljivosti izvežbala v lep slovenščini. Ob toliki materni ljubezni se je moral nadarjeni sinko še sam naučiti ljubezni za lepo slovensko besedo. Postal je mož in tedaj postavil slovenski besedi spomenik, ki lahko tekmuje z vsemi spomeniki na svetu.

Lepo in prav je, če se naša Koroška danes vnovič probuja v ljubezni do slovenske besede, do danes od tujca trpinčene in devetkrat križane. Naravnost sveta, ja, oboževana naj nam postane lepa materna beseda ob zaničevanju in teptanju onih, ki naj bi jo po svojem poklicu nosili naši deci! Janežičev veliki duh naj se širi še naprej od društva do društva, od družine do družine, kjer mu še vedno ostaja največji in najlepši delokrog!

Naš cilj ostane: Kar nam odrekajo tujci, kateri žive od naših žuljev za to, da bi vzgajali našo deco, si hočemo dati sami. V sleherno našo župnijo prostovoljni slovenski pouk!

...ro.

Globasnica. (Društveno.) Na tiho nedeljo smo imeli svoj društveni občni zbor in na njegovem sporedu poleg običajnega še deklamacije in dva

govora. Prvi govornik je orisal pomen ureditve stanovske države. Opozoril je tudi na nepravilike, ki nam od gotove strani grozijo. V drugem govoru smo čuli o važnosti prosvetnega dela v očiglednem nedostatku, v katerih se nahaja naš narodni življenj. Odborova poročila so pokazala, da društvo kljub mnogim težavam ni spalo, marveč razmerno živahno delovalo. Pri novi volitvi je ostal stari odbor, h kateremu se pritegneta še dva nova člana, ki prevzameta knjižnico. Zbora se je udeležilo veliko število kmetov in fantov, ki so bili s podanih prav zadovoljni. V bodoče bo društvo skrbelo z ozirom na slednje še za izdaten gospodarski pouk, Upamo, da smemo novopotrjeni odbor kmalu pozdraviti v njegovi delavnosti.

Dobrla vas. Občni zbor našega društva se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 9. uri dop. v društveni dvorani. Na sporedu poleg običajnih točk še govor.

Št. Rupert pri Velikovcu (Razstava in prireditve). V nedeljo 5. majnika zaključijo tečajnice svoj šestmesečni gospodinjstvo tečaj v Narodni šoli z razstavo in prireditvijo. Razstava kuharskih in ročnih del se otvori ob 10. uri dop., prireditev pa ob 3. uri popoldne. Na sporedu poleg petja in deklamacij še lepa igra „Madona v gozdu“. Posebite nas! Vodstvo tečaja.

Št. Janž v Rožu (Igra). Izobr. društvo priredi igro „Miklova Zala“ na Florijanovo 4. maja ob 8. uri zvečer in v nedeljo navrh 5. maja ob 3. uri pop. Obakrat pri Tišlarju. Vstopnice imajo v predprodaji g. Koschat v Borovljah, g. Keznar v Svečah in pri Tišlarju. Odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sejmo nokoto!

Povsod po naših krajih primanjkuje sena in skoraj vsi kmetje slovenske Koroške morajo pokladati svoji živini tudi slamo v rezanici. Radi slabe klaje je naša živinoreja neizplačljiva, ker je dnevni prirastek doraščajočega goveda premajhen in molznost krav jako nizka. Da zvišamo pridelek krme, je v prvi vrsti potrebno redno gnojenje travnikov. Z gnojenjem lahko na travnikih, ki skoraj nikoli ne vidijo gnoja, pridelek podvojimo. Odkod naj jemljemo gnoj, ki ga nam primanjkuje celo za naše njive? Treba nam je več, oziroma težje živine. Imamo krmske rastline, ki jih pridelujemo na polju, ki potrebujejo samo pri setvi dobro gnojeno zemljo, kot umetni travniki se zadovoljujejo z fosfatnimi in kalijevimi umetnimi gnojili. Sem spada lucerna in navadna nokota (Schottenklee ali Hornklee). Prednost ima seve lucerna, ki je najboljša krmska rastlina in ki da, koder uspeva, največ pridelka.

Še pred leti čista setev pri nas ni bila bogvejak razširjena, opazili smo jo samo v travnih mešanica. Kdor je naročil travno mešanico, pa se je pripetilo vedno spet, da je v par letih izpodrinila nokota vse druge travne vrste in ostala končno sama. Kako to? Pri nas kosimo prepozno in običajno tudi menjalne travnike samo dvakrat. V drugi košnji, otavni, je nokota vsa v lepem rumenem cvetu. Ker kosimo pozno, je ob košnji že v semenu, ki odpade na travniku in vzkali. Močno se razrašča, travniku ne privošči gnoja, zaduši ostale travne vrste in ostane sama. Ker pa tudi sama da obilen pridelek, je gospodar tega vedno vesel. Leta in leta daje obilen pridelek, če ji tla le količkaj odgovarjajo. Jako hvaležna je za fosfatna in kalijeva gnojila. Po kakovosti sicer lucerne ne dosega, ker ima grenek okus. Svinje je nočejo žreti, živina pa jo rajši žre kot travo naših zanemarjenih travnikov. Pravočasno pokošena je tudi jako molzna, zato je najmanj trikratna košnja nujno potrebna. Od gospodarjev, ki so ji postregli s Tomaževo žlindro in kalijevo soljo, pa čujemo, da jo morajo kositi štirikrat, ker ob bujni rasti rada poleže.

Posebno se vesele navadne nokote gospodarji v suhih letih. Nokota gre kot detelja s svojim koreninom globoko v zemljo in najde tam tudi ob suši nekaj vlage za svoj razvoj in da torej vedno gotov pridelek. Posebno pripravna je za suhe lege. Navadna nokota tudi ne zahteva toliko apna v zemlji kot lucerna in raditega uspeva tudi na zemljinah, kjer lucerna radi pomanjkanja apna ne uspeva več.

Veseli so nokote naši čebelarji. Pred prvo košnjo nokota le redko cvete. Raditega prvega pridelka ne moremo uporabiti za pridelek semena. Pred drugo košnjo pa izgleda nokotni travnik kot

rumena preproga. Vse je v cvetju. Čebelic je na njej kot na ajdi in to ob času, ko doma ni paše in dajemo čebele na smreko v gore. Raditega se je v čebelarstvih krajih še posebno udomačila.

Ker je torej navadna nokota za naše peščenine najprimernejša krmska rastlina in pomeni od pomoči pomanjkanju krme, naj si njeno seme nabavi vsak kmet, četudi stane kg 4.20 S. Nokota rada vzkali in zato jo lahko redko sejemo in če drugo leto po zasveti počakamo z drugo košnjo, imamo tretje leto gosto travo. Nokota tudi ne zahteva tako očiščenega polja kot druge trave, ker se močno razraste in zaduši tudi srnico (pirnico). Semenu dodajmo še drugo vrsto visoke trave (francosko pahovko) ali do 10 odstotkov domače detelje, da dobimo večji strnišnji pridelek. V čisti setvi se nokota rada sprijema in sonce težko prodira skozi goste kosmiče. Priporočljivo je sušenje nokote na ojstrvah, ker njeni drobni listki radi odpadejo. Posebno tedaj, če jo pustimo na seme, jo sušimo na ojstrvah, ker stroki na soncu radi razpokajo in ostane seme na tleh. Semenske nokote posušene zato tudi ne trgamo na prostem, marveč na skednju. Zadnja leta se pridelovanje nokotnega semena dobro izplača, ker je vrlo drago. Težje je prorokovati za bodočnost, v kateri pač odloči množina semena na trgu. M. A.

K pridelovanju krompirja. Ne sadimo krompirja prezgodaj! Krompir zahteva že ogreto zemljo. Ob pravočasnem sajenju lahko hkrati uničimo ves plevel, ki se razraste pred krompirjem. Pozne vrste sadimo začetkom maja ali koncem aprila, pa tudi zgodnji krompir naj ne pride prezgodaj v zemljo. Pri nas navadno krompir za seme razrežemo, boljše je sajenje celega krompirja, ki pa ne sme biti večji od kokošnjega jajca. Koder semenski krompir režemo, glejmo, da ima vsak kos vsaj dva do tri očesca. Pravilno je še, če ga režemo vsaj teden ali dva prej, da se odprta stran nekoliko osuši. Rezani krompir polagamo v zemljo tako, da je odprta stran obrnjena k tlom, sicer se kalitev zamudi. Dobro je, če po sajenju njivo prevlečemo, narahlo z valjarjem, da pritrdimo zemljo k gomoljem. Takoj ko so vidne na njivi prve zelene klice, mnogi gospodarji njivo prebranjajo in s tem uničijo velik del plevela že takoj v kali. Nadaljno okopavanje krompirja je seve tudi potem potrebno, vendar je delo precej olajšano.

Od suhe k sveži krmi. Nikakor tako, da polagamo danes še suho, jutri pa že svežo krmo v jasl! Sicer se pomnoži množina mleka, pada pa živa teža, ker boleha živina na motnji prebave. Čim polahnejše živino privadimo novi krmi, tem boljše je. Začnimo z malimi kosmiči zelenja in dodajmo vsak dan več, potem živina sama ob sebi opuščja suho krmo in se privaja sveži. Lahko imajo gospodarji, ki imajo zgrajene silo-naprave, ker njihova živina suhe krme sploh ne pozna. Dnevno polagajo manj silo-krme in živino vedno bolj privajajo paši, prehod se vrši lahko cel mesec. Tudi če menjavamo vrste sveže krme, je treba paziti in menjava ne smemo izvršiti prenašlo. Pri vsem je treba le nekoliko več dela in pozornosti, živina pa je za vse hvaležna.

V čem je zlo sedanjega gospodarstva? Najbolj občutijo kmetje veliko razliko med cenami za pridelke in onimi za razne potrebščine. V številnih izgleda ta razlika takole: za eno obleko si prodal leta 1914 180 kg pšenice, letos pa celih 350 kg, za par čevljev je zadostovalo prodati 50 kg pšenice, letos 72 kg, za 100 kg soli si vnovčil v letu 1914 denarja pri prodaji 14 kg zaklanega prašiča, letos pa komaj z 58 kg plačaš 100 kg soli. Za 100 kg mila je zadostovalo 760 kg krompirja, letos pa 1900 kg. Ne toliko nizke cene, kot pa ta razlika med cenami prodaje in nakupa je današnje. Smo lahko radovedni na uspeh akcije, ki jo je podvela vlada na kanclerjevo pobudo, da namreč preišče, v koliko so razlike med cenami za pridelke in onimi za potrebščine upravičene.

Celovški trg minulega tedna: Pšenica 40—42, rž 30—32, ječmen 22—26, oves 22—24, ajda 24—26, koruza 19—22, grah 80—1,—, isto leča, fižol 35—50, krompir 18—20, sladko seno 7—10, kisle in slama 6—7, zelje 40—60, goveja mast 4,—, čajno maslo 4,—, sirovo maslo 3,—, 4,—, prekajena slanina 4,—, svinjska mast 2,20—2,80, jajca 8—10, kokoši 3,—, 4,— S za komad. Voli 75—90, krave 80—1,—, za klanje 50—70, prašiči 1,10—1,30, plemenski 1,40—1,60 za kg žive teže.

ZANIMIVOSTI

In še hočejo vojno! Na bivši francosko-nemški fronti so nedavno našli v neki kotlini dvajset okostij nemških vojakov in poveljujočega častnika. Okostja so še imela čelade na glavi, usnjena oprema in orožje je bilo razmerno dobro ohranjeno. Očividno so pričakovali vojaki povelja za napad, ko jih je dohitela nevidna smrt. Častnik je držal v roki še signalno piščalko. Našli so tudi pisma in dopisnice z letnico 1916. Pokopali so jih pred tedni na vojaškem pokopališču v Manicourtu. — Med uboge vojne žrtve, odkrite šele po 19 letih, naj bi vedli vse, ki hočejo novo vojsko, da bi videli strašni smrti neposredno v obraz.

S strojem diha. Nekaj neverjetno zveni, kar poročajo angleški listi. V neki londonski bolnišnici imajo moža, kateremu so se posušile mišice, ki podpirajo dihanje. Dolgo so reveža ohranili živega s pomočjo umetnega dihanja, pri čemer so pomagali vsi člani bolnikove družine in strežno oboje, končno pa so zdravniki izumili poseben stroj na električni pogon, ki mu dovaja zrak v pljuča. Tako živi mož s pomočjo stroja že dve leti, je sicer mrtvouden, a je duševno čil. Stroj mu ne da umreti, dokler ne odpove kak drug telesni organ.

Igra, ki bi se lahko udomačila tudi med nami je — šah! Na Dunaju se je nedavno vršila tekma 70 igralcev te kraljevske igre. Tekmo je priredila zveza dunajskih šahovskih klubov in predsednik zveze je izdal spomenico, v kateri naglašja pomen šaha za vzgojo ljudske množice. — Iz Rusije je znano, da poučujejo šah že deci v ljudskih šolah. Na zadnjem svetovnem turnirju v marcu v Moskvi so tudi Rusi odnesli prvo nagrado. — Ne bi bilo napačno, če bi se ta lepa igra, ki zahteva bistrih mislecev in dobrih kombinatorjev, udomačila še med nami. Kaj pravite, fantje-športniki?

Najmanjši dinam je zgradil mlad elektrotehnik z imenom Istvan Zimmermann iz Stolne Bele cerkve. Ta elektro-dinamo ima velikost muhe. Zimmermann ga je delal štiri mesece s pomočjo povečevalnega stekla, ki mu je stroček 50krat povečalo. S tem je prekosil ameriški rekord, ki je za 3 in pol milimetra večji od njegovega.

Leteči avtomobil. Svoječasno smo poročali o Fordovi izjavi, da bo iznajden najmodernejši motor tedaj, ko bo vozilo pripravno za zemljo, vodo in zrak, torej avto, letalo in ladja hkrati. Sedaj pa poročajo iz Pariza, da je bil tam razstavljen model vozila, ki je avtomobil in letalo hkrati. Na koncu njegove karoserije je pritrjeno namreč tretje kolo, ki ga pilot v zraku lahko sproži, kadar hoče nadaljevati vožnjo kot šofer na cesti. Iz letala nastane tedaj trimotorni avtomobil. Model pa je pokazal še nekatere nedostatke in postane praktičen šele, ko bo popravljen.

Radio pod zemljo. Okoli radio-valov, ki obdajajo vso zemljo, je nekaj čudovitega in nepojmljivega. Sedaj pa so dognali, da zamoremo čuti radio-valove tudi v zemlji in sicer do globine 130 metrov. Običajni radijski sprejemni aparati menda zadostujejo. To bo seve velikega pomena za rudarstvo. V slučajih nesreč bodo mali oddajni aparati v rovih vršili lahko dobro službo in obveščali reševalce o vsem potrebnem.

Posnemajte, če morete! Čarovniki, ki potujejo po varijetjih in kažejo svoje „čudeže“, so včasih res strokovnjaki svoje sorte. Ameriški čarodej Hartz je na odru spravil iz starega klobuka toliko trakov, papirja, zastav in ptic, da je bil ves oder poln. Drugi tak čarodej Houdini se je dal na odru od kogar si bodi zavezati v vrečo, ki so jo zaklenili s posebno ključavnico, nato je zlezal z glave naprej v sod, napolnjen z vodo, sod pa so ponesli v šotor. Nenadoma se je pojavil Houdini pred šotorom prost, ključavnica pa je ostala nedotaknjena. — Drugič spet je navidezno požrl 24 igel, nato mu je moral eden gledalcev vtakniti eno iglo skozi lice. Čarodej je pogoltnil še nit in nato iz ust potegnil 25 igel, nataknenih na nit. — Tretji čarodej de Kolti je prinesel na oder 3 palce veliko kocko in jo postavil na mizo. Mahoma je začela kocka rasti na 4 pedi in na čarovnikovo besedo je priskakljala iz kocke mala ženska, ki je bila na videz zrasla s kocko. — So pač triki, za katere je treba veliko priprav in še ljudi, ki verujejo, kar vidijo.

Kaj znajo Amerikanci. Nek obratovodja v New Yorku je postal znan, ker je prebral debel leksikon, obsegajoč 23 debelih zvezkov. — Stotnik Patton na Floridi zna 772 različnih vozlov na vrvicah. — Mlada Queleli v Takomi ima kokošjo farmo s posebnim kurnikom, ki ima pet nadstropij in je opremljen z radio-aparatom, električno lučjo in z oljem namazanimi deskami. — Nekdanji ribič Rogers trdi, da spi z odprtimi očmi. — Zbiralec znamenj Lenry ima avto, ki ni prepleškan z barvo, marveč nalepljen s samimi znamenji. — S približno 100.000 časniki je sezidala hišico družina Stenman. Vse, stene, mobilije in kar še spada k hiši, je iz zloženega papirja. — Neki Reynolds v Pittsburghu ima dvoje src, na desni in levi. — Oseb z imenom Smith je v Ameriki toliko, da bi prišlo, če bi razdelili nanje ves denar cele Amerike, na enega komaj 5000 dolarjev.

Mož z bakrenim nosom. Slavni zvezdoslovec Tycho Brahe je rad potoval po svetu in na svojih potovanjih doživel marsikake pripetljaje. Pri nekem dvoboju je izgubil svoj nos. Pa učenjak se ni spoznal samo pri zvezdah, marveč je bil tudi dober zdravnik in namislil si je umeten nos iz bakra. Bakru je dodal še druge kovine, da je postal nos bledordeče barve, s pudrom posut je postal nos čudovito podoben naravnemu. Stoletja pozneje so iskali učenjakov grob in ga odkrili s pomočjo bakrenega nosu.

Najdebelejši mož Evrope je 38letni Poljak Jan Cesar, ki tehtja dobrih 197 kg. Zadnje dni je postal slaven, a ne vsled svoje teže, marveč ker ne plačuje najemnine. Ko je nedavno došel s „turneje“ v svoje rodno mesto, je našel vsa hišna vrata zaprta. Gospodarji so se hoteli nerednega najemnika ubraniti. Pa vročekrvni mož je neka hišna vrata razsekjal kratkoma na drobce in sodnija je morala njegovo bojevitost kaznovati.

Najsevernejša železnica se nahaja v Skandinaviji. Dolga je 1587 km in povezuje laponske tundre z Evropo. Zgradili so jo, da so omogočili pridobivanje železa v bogatem rudniku pri krajih Gellivare in Kiruna. Polaganje tračnic je bilo izredno težavno, ker je svet na severu pust, gorat in zasnežen. Menda še gradnja nobene proge ni zahtevala toliko človeških žrtev kot ta. Delo je trajalo dve leti, šele 1903 leta je vozil prvi vlak in povezal vzhodno morje z Atlantskim oceanom.

Dobro jo je pogruntal. Prodajalci časnikov v mestih niso baš bogati ljudje, ob lahkem poslu je tudi konkurenca močna. Pa se je znašel tak prodajalec v Parizu, ki je za podvig svojega prometa zasnoval originalno idejo. Naučil je svojega psa, da sedi ob kupu listov in prikupljivo motri mimo-idoče. Na ovratnici nosi tablico z napisom: Odkupite mi časopise. Živim od procentov! Pred njim je mala skodelica za denar in do večera se v njej nabere lep kupček denarja. Tako zvesti pes dobesedno živi svojega gospodarja.

Katera ptica leti najhitreje? Ne „kralj ptičjega kraljestva“ orel, kakor se splošno misli. Tudi brza lastavica ni najhitrejša ptica, dasi je občudujemo pri njenem brzem letu. Dognano je, da dosežeta orel in lastavica samo 45 km na uro. Hitrejši je golob z 72 km, tudi navidez neokorna jerebica doseže do 70 km na uro. Celo sokol, ki doseže na uro do 95 km, ni najhitrejši. Najhitrejša je namreč — raca, ki doseže največjo brzino do 135 km, na daljših poletih pa povprečno 122 km.

Očetov sin. Učiteljica vpraša kar prve dni šole, ali zna kateri izmed učencev šteti. Oglašje se gostilničarjev Francek in šteje: „1, 2, 3, 4, 5, 6.“ — „Dobro,“ reče učiteljica, „ali znaš še dalje?“ — Francek: „7, 8, 9, 10, fant, ober, kralj, svinja.“

Skrbna ženka. Jaka je vstal, vihral nekaj časa nos, nato pa urno skočil iz postelje: „Minka, hiša je v plamenih. Hitro ven!“ — Minka: „Jaka, ne hiti vendar tako! Naj denem sobo nekoliko v red, da ne bo narobe, ko pridejo gasilci.“

Če bo razumela. Ženka: „France, celo vsako drevo dobi spomladi novo obleko...“ Možek: „Seveda, draga Urška, a si jo samo napravi.“

Dürkopp Diana originalna kolesa, model 1935, kromirana, z novo zavoro na prednji osi, specialna kolesa prvovrstnih znamk že od 125 S naprej, pneumatike Semperit od 5.50 S naprej dobite najcenejše pri domači tvrdki Ivan Lomšek, Zagorje, p. Eberndorf, trgovina s stroji, kolesi, muzikalnimi instrumenti, gramofoni in ploščami. — Ugodna mesečna odplačila na obroke, originalne nizke tovarniške cene. Cenik zastoji! 32